

Kasvojen ihotauti voi toimia kuin krooninen ulkonaliikkumiskielto.

TEKSTI KIRSI HAAPALA | KUVAT SUVI ELO

Se näkyy naamasta

Eveliina Suvitie, 33, osaa ottaa ilon irti niinkin yksinkertaisesta asiasta kuin lähikaupassa piipahamisesta. Kun on monta vuotta häpeillyt kasvojaan ja liikkunut julkisilla paikoilla selkää kyyryssä, tuntuu upealta kulkea pystypäin.

Eveliina Suvitien ruusufinni puhkesi nelisen vuotta sitten. Hän vietti silloin pitkän ajan kuummaakin kuumemmassa Brasiliassa, jossa auringolla herkkä iho reagoi sairastumalla. Kasvot punoittivat näkyvästi ja kivuliaasti.

– Kipu tuntui jatkuvana jomotuksena. Nukkuminen oli vaikeaa. Pahinta oli silti se, miltä näytin: punaisen laikukkaalta. Jokainen astuminen oman kodin ulkopuolelle oli hirveän valmistautumisen takana. Harjoittelin

peilin edessä vastauksia ihmetelijöille.

Eveliina Suvitie haki oitis paikallisesta rohdoskaupasta voidetta, jota luuli homeopaattiseksi. Kauppiiaan suosittelema voidetta tuntuikin alussa auttavan, mutta jonkin ajan päästä iho meni yhä huonompaan kuntoon. Suvitie herkistyi kerta toisensa jälkeen voiteille ja lääkkeille, joita hänelle määrättiin. Brasilialaiset lääkärit kirjoittivat antibioottivoiteita, jotka eivät nekään tehonneet.

– Jo Brasiliassa sain rosacea- eli ruusufinni-diagnoosin. Siellä tauti luokiteltiin ykkösestä viiteen niin, että vitonen oli pahin. Minun ruusufinnini oli nelosta. Olin aika epätoivoinen.

Menetin kasvoni

Suomeen palattuaan Eveliina Suvitie hakeutui uudelleen lääkärinhoitoon. Antibiootit tai lää-

kevoitteet eivät tehonneet, eivätkä useat kosmetiset voiteet tai luonnonlääkkeet. Joskus hän luuli löytäneensä tepsivän voiteen, mutta pian oireet palasivat. Taudin nujertaminen tuntui mahdottomalta, eivätkä ulkopuolisten kommentit ainakaan parantaneet oloa.

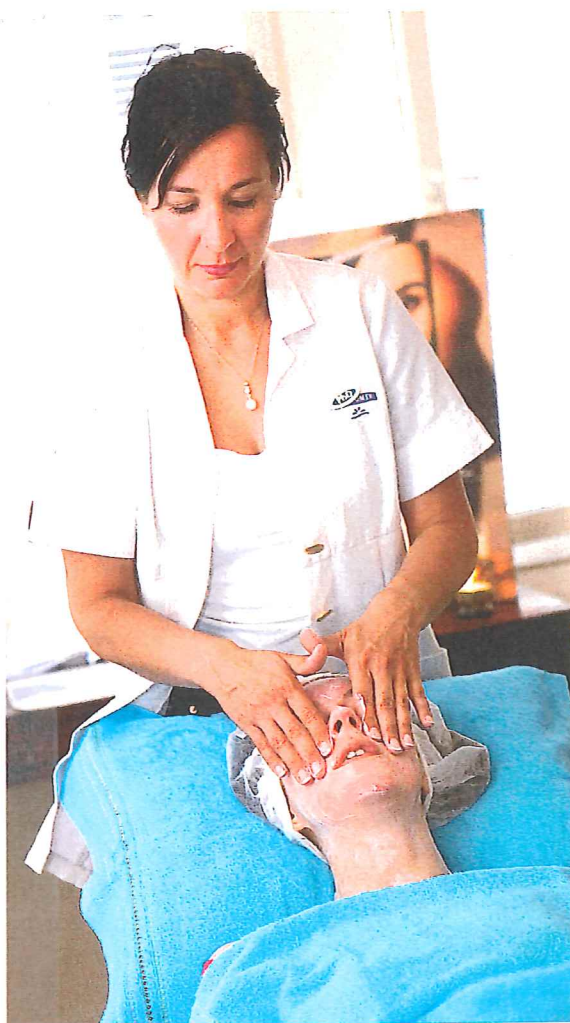
– Todella moni vastaantulija katsoi asiakseen ihmetellä ääneen, mikä minua oikein vaivaa. Uimahallissa minua tuijotettiin pitkään ja tultiin neuvomaan, kuinka pääsen ”allergioistani” eroon. Läheiset kommentoivat myös, suorasukaisimmin omat lapseni. Vaikka tiesinkin, että he sanovat sen rakastavasti, tuntui silti rankalta kuulla olevansa ”mansikka” ja ”pirunnaama”. Ymmärsin kyllä, että lapsia vaivasi äidin ulkomuoto kovasti.

Ruusufinniä sairastavia luullaan joskus alkoholisteiksi, sillä

POSKET PAHANA

Ruusufinni ilmenee punoituksena ja joskus ärhäköinä paiseina. Sairaus koettelee kasvoja ja joskus päänahkaa, mutta ei ilmene muualla kehossa.

erityisesti nenän punotus voi antaa olettaa, että viina on maistunut. Myös Eveliina Suvitie koki tämän. Lasten kanssa liikkueensa hän aisti olevansa jatkuvan tarkkailun alla. Ihmiset pälyilivät, miten ”päihdeongelmainen” äiti selviää kolmen pienen lapsen kanssa.

– Herätin epäilyksiä tietenkin vielä enemmän siksi, että välttelin liikkumista päiväsaikaan aurinkoisella säällä. Aurinko, yhdessä tuijotuksen kanssa, pahensi oloani, joten otin tavaksi ulkoilla lasten kanssa iltamyöhään.

Suvitien ihosairaus läpäisi koko arjen. Hän ei lukittautunut kotiinsa, mutta hoiti vain paikalliset näyttäytymiset ulkona, kuten lasten kevätjuhlat. Muutoin sosiaalinen nainen harvensi kyläreissuja. Bussissa ihmiset epäröivät istua laikkukasvoisen viereen ja kysyivät, tarttuuko se.

Seurustelukumppaneita löytyi, mutta he olivatkin tunteneet Suvitien jo ennen kuin hän oli ”naama sinipunaisena”.

– Mietin kuumeisesti, miten saisin peitettyä ihoni. En mitenkään! Ruusufinni on tauti, joka on pakko jakaa joka ikisen vastaantulijan kanssa. Harkitsin jopa muslimiksi ryhtymistä, ainakin näennäisesti, että olisin voinut verhoutua huntuuun, Eveliina Suvitie kertoo tuskastumisen tunteistaan.

Taudin ollessa pahimmillaan hän tunsu turhankin konkreettisesti, miltä tuntuu kasvojen menettäminen. Vertaistukea hän haki internetistä, missä surffailli öisin, kun uni ei tullut kasvojen jomotuksen vuoksi. Portugalia puhuva Suvitie löysi brasilialaisen keskusteluryhmän, jossa ruusufinnistä kärsivät vaihtoivat kokemuksiaan.

Mikä ruusufinni?

Ruusufinnin eli rosacean syytä ei tunneta. Todennäköisesti alttius siihen on perinnöllistä, joten varsinaista ehkäisevää hoitoa siihen ei ole.

Ruusufinni oireilee erityisesti kasvojen keskiosan ja joskus päänahan punoituksena ja paiseina. Tauti ei ole vaarallinen, mutta voi olla kivulias. Esteettinen haitta voi olla merkittävä. Lisäksi joskus tautiin liittyy silmätaulehduksia. Myös rino fyyma eli punoittava, talirauhasiltaan suurentunut kuhmurainen nenä, on yksi ruusufinnin ilmentymistä.

Couperosa on ruusufinnin lievä aste. Siinä poskien hiussuonet laajentuvat ja posket punoittavat helakasti.

– Ruusufinni oirehtii äärimmäisissä olosuhteissa, kuten kuumassa saunassa tai pakassäädssä. Samoin vaikuttavat ihon pintaverisuonia laajentavan alkoholin, suklaan tai kahvin nauttiminen, luettelee ihotauteihin erikoistunut **Matti Hannuksela** Helsingin Lääkärikeskuksesta.

Hannuksela kuitenkin huomauttaa, että alttius ruusufinniin on geeneissä. Tauti puhkeaa, jos on puhjetakseen, eikä sitä voi elintavoilla estää. Kaikenlaiset ”vältä näitä”-listat ovat hänen mukaansa turhaa syyllistämistä.

– Samoin kuin vanhakantainen käsitys, että ruusufinni liittyy jotenkin heikkoon hygieniaan. Niin ei ole, hän korjaa.

Lääketieteen aseet ruusufinnin oireita vastaan ovat antibiootit ja lääkevoiteet. Tetrasykliini on tavallisin lääke. Myös erytromysiiniä käytetään.

– Antibiooteilla oireet saadaan tavallisesti hyvin kuriin, sanoo iho- ja sukupuolitautien erikoislääkäri **Reijo Järveläinen** Vaasan Mehiläisestä. – Rino fyyma-nenää hoidetaan lisäksi leikkauksella, jolla nenä saadaan kyllä siistiksi. Lääkkeitä käytetään kuuriluontoisesti. Hoitoa ei voi koskaan kokonaan lopettaa, muuten oireet palaavat.

Loppuelämän kestävää antibioottikierrettä eivät lääkärit kuitenkaan ruusufinnistä kärsivälle povaa.

– Ihon talirauhasen toiminta rauhoittuu iän myötä ja ruusufinnin oireet saattavat hävitä, Hannuksela sanoo.

Alttiutta ruusufinniin on hankala ennustaa. Herkästä punastuvasta ihmisestä sairastuvat siihen usein myöhemmin. Tavallisesti ruusufinni puhkeaa vasta kolmekymppisenä, kun nuoruusvuosien ”akneikä” on takana. Usein ruusufinniin sairastuva on saanut viettää teinivuotensa ilman aknea.